

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	UNIVERSITATEA BABES-BOLYAI
1.2 Facultatea	ISTORIE SI FILOSOFIE
1.3 Departamentul	FILOSOFIE
1.4 Domeniul de studii	FILOSOFIE
1.5 Ciclul de studii	MASTERAT
1.6 Programul de studiu / Calificarea	FILOSOFIE, CULTURA, COMUNICARE / MASTER IN FILOSOFIE

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	FENOMENOLOGIA DREPTULUI						
2.2 Titularul activităților de curs	Prof. dr. Copoeru Ion						
2.3 Titularul activităților de seminar și curs practic	Prof. dr. Copoeru Ion						
2.4 Anul de studiu	I	2.5 Semestrul	2	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	Ob.

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator/curs practic	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	56	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator/curs practic	28
Distribuția fondului de timp:					Ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					15
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					15
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					40
Tutoriat					28
Examinări					4
Alte activități:					
3.7 Total ore studiu individual					70 conv.
3.8 Total ore pe semestru					56 fiz. /154 conv.
3.9 Numărul de credite					8

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	
4.2 de competențe	Studierea unor teme de filsofie sociala si politica la nivel licență

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	Sală de curs/seminar, xeroxuri, fotocopii, cărți.
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	Sala de curs: D. D. Roșca (Str. Kogălniceanu nr. 1., et I.) Fotocopii, materiale didactice vizuale, proiector, dvd. Prezența obligatorie la 80% din numărul orelor de seminar

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<p>C1.3. Definirea și exprimarea specificității problemelor filosofice ale dreptului din perspectiva fenomenologiei în raport cu alte discipline umaniste</p> <p>C3.2 Examinarea realității/proceselor sociale, politice, economice prin interogarea și clarificarea asumpțiilor și principiilor care le justifică</p> <p>C5.3. Elaborarea și redactarea de texte sau comunicări științifice, pentru prezentarea unor cunoștințe filosofice dobândite sau produse, de complexitate medie</p> <p>C6.1 Definirea și alegerea metodelor și tehnicilor adecvate de soluționare a unor probleme interumane și interculturale cu un nivel mediu de complexitate</p> <p>C6.2. Identificarea, înțelegerea și respectarea valorilor, opiniilor, nevoilor, sentimentelor altor persoane sau culturi</p> <p>C6.3 Aplicarea tehnicilor de rezolvare a problemelor interumane și interculturale (gestionarea situațiilor de criză, negocierea și medierea conflictelor, justificare, consiliere etică și filosofică)</p>
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> • CT1 Abordarea în mod realist și prin argumentare atât teoretică, cât și practică a unor situații-problemă cu grad ridicat de dificultate în vederea soluționării lor eficiente • CT. 2. Gestionarea de activități sau proiecte profesionale complexe, prin asumarea responsabilității în luarea deciziilor într-o echipă multidisciplinară • CT3 Autogestionarea activităților de dezvoltare profesională proprie și exersarea autonomiei personale în condiții de studiu și de muncă imprevizibile

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Familiarizarea studenților cu problemele filosofice legate de fenomenele juridice în societatea contemporană din perspectiva fenomenologiei.
7.2 Obiectivele specifice	<p>Analiza provocărilor teoretice legate de juridizarea societății contemporane.</p> <p>Facilitatea formării capacității de a dezbate aspecte complexe ale fenomenelor juridice.</p> <p>Asimilarea cerințelor cele mai generale ale principiilor de justiție în societatea democratică.</p>

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Introducere în problematica filosofică a dreptului: drept, drepturi, dreptate, legalitate și validitate juridică	Prelegere, prezentare power point, discuții	Se va acorda atenție problemelor ridicate de către studenți, explicațiilor și exemplificării
2. Aspecte istorice (i): Edmund Husserl - <i>Lebenswelt</i> și normativitate	Prelegere, prezentare power point, discuții	
3. Aspecte istorice (ii): promisiune, contract și responsabilitate (de la Reinach la Ricoeur)	Prelegere, prezentare power point, discuții	
4. Aspecte istorice (iii): transcendență și dreptate (Heidegger, Levinas)	Prelegere, prezentare power point, discuții	
5. Aspecte istorice (iv): dreptate, libertate și democrație (Merleau-ponty, Arendt, Lefort, Henry)	Prelegere, prezentare power point, discuții	
6. Sarcina cercetării fenomenologice în ce privește	Prelegere, prezentare power point, discuții	

dreptul: demontarea “pozitivismului” politic si juridic		
7. Locul fenomenologiei in cadrul teoriilor contemporane ale dreptului (i): fenomenologie si post-modernism	Prelegere, prezentare power point, discuții	
8. Locul fenomenologiei in cadrul teoriilor contemporane ale dreptului (ii): fenomenologie si neo-pragmatism	Prelegere, prezentare power point, discuții	
9. Locul fenomenologiei in cadrul teoriilor contemporane ale dreptului (iii): fenomenologie si teorie critica	Prelegere, prezentare power point, discuții	
10. Sspecte tematice (i): “rule of law” si democratie	Prelegere, prezentare power point, discuții	
11. Aspecte tematice (ii): « legal interpretation »	Prelegere, prezentare power point, discuții	
12. Aspecte tematice (iii): rationamentul juridic	Prelegere, prezentare power point, discuții	
13. Aspecte tematice (iii): adjudecarea	Prelegere, prezentare power point, discuții	
14. Incheiere. « Obiectiv » si « subiectiv » in practica juridica	Prelegere, prezentare power point, discuții	

Bibliografie

- Ed. Husserl, *La Crise des sciences européennes et la phénoménologie transcendantale* (1936), Gallimard, Paris, 1989.
- Adolph Reinach, *Les fondements a priori du droit civil*, trad. Ronan de Calan, Paris, Vrin 2004.
- Emmanuel Levinas, *Totalité et Infini*, LGF - Livre de Poche, Paris, 1990.
- Claude Lefort, *L'invention démocratique: Les limites de la domination totalitaire*, Fayard; 2e éd., 1994
- H. Arendt, *Les Origines du totalitarisme, suivi de Eichmann à Jérusalem*, Gallimard, 2002
- I. Copoeru, Monde de la vie, quotidienneté et normativité, in : *Divinatio*, Vol. 24, Maison des Sciences de l'Homme et de la Société (Sofia), 2006, pp 55-66.
- I. Copoeru, A Schutzian Perspective on the Phenomenology of Law in the Context of Positivist Practices, in: *Human Studies* (2008) 32: 269-277, DOI: 10.1007/s10746-008-9097-6, Published on-line: 30 July 2008. Springer Science+Business Media B.V. 2008.
- Alain Renaut, Lukas Sosoe, *Philosophie du droit*, Presses Universitaires France, 1991.
- Hannah Arendt, *Responsabilité et jugement*, Payot-Rivages, 2005.
- Alfred Schutz, *Éléments de sociologie phénoménologique* (traduction d'articles sélectionnés à partir des *Collected Papers*), Introduction et traduction par Thierry BLIN, préface de Michel MAFFESOLI, Paris, Éditions de L'Harmattan, 1998.
- Goyard-Fabre, Simone, *Les fondements de l'ordre juridique*, Paris, PUF, 1991.
- Habermas, Jürgen, *Droit et démocratie. Entre faits et normes*, Paris, Gallimard, 1997.
- Michel Troper, *Pour une théorie juridique de l'Etat*, Presses Universitaires de France, 1994.
- Adolph Reinach, *Les fondements a priori du droit civil*, trad. Ronan de Calan, Paris, Vrin 2004.
- Paul Ricoeur, *Le Juste 2*, Esprit, Paris, 2001.
- Hart, H.L.A (1994, first edition 1961). *The Concept of Law*, 2nd ed. ed.P. Bulloch and J. Raz. Oxford: Clarendon Press.
- Kelsen, Hans (1967). *Pure Theory of Law*, trans. M. Knight. Berkeley: University of California Press.
- M. Maesschalck, *Normes et contextes*, OLMS, 2001.
- J. Habermas, *Droit et démocratie. Entre faits et normes*, traduit de l'allemand par Rainer Rochlitz et Christian Bouchindhomme, Paris, Gallimard, nrf essais, 1997.
- Michel Troper, *Pour une théorie juridique de l'Etat*, Paris, Presses Universitaires de France (Collection Léviathan), 1994
- Edward H. Levi, The Nature of the Judicial Reasoning, in *The University of Chicago Law Review*, vol. 32, No. 3, 1965, p. 395-409.
- R. Alexy, *A Theory of Legal Argumentation*, translated by R.Adler, N. MacCormick, Clarendon, Oxford 1989.
- Chaïm Perelman, *Justice et raison*, Bruxelles, Presses universitaires de Bruxelles, 1963. R. Dworkin, *Law's Empire*, London: Fontana Press, 3rd ed. 1991

8.2 Seminar	Metode de predare	Observații
<p>1. Prezentarea disciplinei, a obiectivelor, programarea și organizarea activităților și prezentarea modalităților de evaluare pe parcursul semestrului și finală.</p> <p>2. Conceptele de bază ale fenomenologiei constitutiv-transcendentale cu referire la tema normativității (Lebenswelt, intersubiectivitate, comunitate, ego transcendentă, atitudine naturalistă, atitudine personalistă). Diferențierea între tipuri și sfere ale normativității</p> <p>3. Cotidianitate și normativitate Ed. Husserl, <i>La Crise des sciences européennes et la phénoménologie transcendantale</i> (1936), Gallimard, Paris, 1989. Ed. Husserl, <i>Idées directrices pour une phénoménologie</i>. Traduit de l'allemand par Paul Ricoeur. Paris, Gallimard, 1950. Ed. Husserl, <i>Sur l'intersubjectivité. Tomes I et II</i>. Paris, P.U.F., 2001.</p> <p>4. Promisiune și contract; diferențierea între responsabilitatea morală și cea juridică</p>	<p>Analiză de text, discuții</p> <p>Metode interactive</p> <p>Analiză de text, discuții</p> <p>Dezbateri pe baza de referat</p>	
<p>5. Dreptate vs. iubire? Adolph Reinach, <i>Les fondements a priori du droit civil</i>, trad. Ronan de Calan, Paris, Vrin 2004. Paul Ricoeur, <i>Le Juste 2</i>, Esprit, Paris, 2001.</p> <p>6. Holocaust și dreptate Emmanuel Levinas, <i>Totalité et Infini</i>, Livre de Poche, Paris, 1990. M. Heidegger, <i>Lettre sur l'humanisme</i> Michel Haar, <i>Heidegger et l'essence de l'homme</i>, J. Million</p> <p>7. Totalitarismul și sistemul de drept din România M. Merleau-Ponty, <i>Les aventures de la dialectique</i>, 2000. H. Arendt, <i>Le système totalitaire</i> (Seuil). Cl. Lefort, <i>L'Invention démocratique</i>, Paris, Fayard, 1981. Michel Henry <i>La Barbarie</i>, Paris, Grasset, 1987.</p> <p>8. "Rule of recognition"</p>	<p>Analiză de text, discuții</p> <p>Analiză de text, discuții</p> <p>Analiză de text, discuții</p> <p>întocmirea de referate și participarea la dezbateri pe baza bibliografiei propuse</p>	
<p>9. Drept vs. dreptate ? Jacques Derrida, <i>Force de loi</i>, Galilée, 1994. Michel Foucault, <i>Surveiller et punir</i>, Gallimard, 1993. Michel Foucault, « La vérité et les formes juridiques, in : <i>Dits et écrits</i>, II, 1994, p. 538-646. Lyotard, J.-F., <i>Le Différend</i>, Paris 1983.</p> <p>10. Cotidianitate și normativitate Ed. Husserl, <i>La Crise des sciences européennes et la phénoménologie transcendantale</i> (1936), Gallimard, Paris, 1989. Ed. Husserl, <i>Idées directrices pour une phénoménologie</i>. Traduit de l'allemand par Paul Ricoeur. Paris, Gallimard, 1950. Ed. Husserl, <i>Sur l'intersubjectivité. Tomes I et II</i>. Paris, P.U.F., 2001.</p> <p>11. Raportul dintre normă și contextul ei de aplicare</p> <p>12. "Normative expectations" J. Habermas, <i>Droit et démocratie. Entre faits et normes</i>, traduit de l'allemand par Rainer Rochlitz et Christian Bouchindhomme, Paris, Gallimard, 1997. B. Melkevik, Kant et Habermas. Réflexions sur "La Doctrine du droit" et la modernité juridique, resursă internet.</p>	<p>Analiză de text, discuții</p> <p>Analiză de text, discuții</p> <p>întocmirea de referate și participarea la dezbateri pe baza bibliografiei propuse Analiză de text, discuții</p>	
<p>13. « Rule of Law » în România</p> <p>14. Autoevaluarea activităților desfășurate în cadrul seminarului</p>	<p>întocmirea unui studiu documentar pe tematica propusă completare fișe de auto-evaluare; propuneri de îmbunătățire a activității</p>	

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Cursul este inspirat din activități similare de la Universitățile Laval (Canada) și Louvain-la-Neuve (Belgia).

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Studentul trebuie să aibă notă de trecere (5) atât la curs (colocviu/lucrare) și seminar (analiza a 3 texte) ca să promoveze disciplina. În cadrul evaluării: -tentativa de copiere sau fraudă se notează cu: 1 -necunoașterea subiectelor se notează cu: 4		Nota finală se compune din două componente: 1. nota de la colocviu sau lucrare individuală scrisă la sfârșitul semestrului (70%) 2. nota de la seminar (30%)
10.5 Seminar/ laborator/curs practic	- tema identificată corect - abordarea conținutului cu respectarea cadrului conceptual și metodologic	- prezență la 80% din numărul orelor de seminar - participarea la discuții - prezentarea (analiza) a trei texte din tematica seminarilor	Seminar: 30% din nota finală
10.6 Standard minim de performanță			
a. Studentul are o viziune de ansamblu asupra tematicii și a conceptelor sale fundamentale			
b. Studentul cunoaște și este capabil să explice cu ajutorul unor termeni tehnici aspecte de filosofia dreptului.			
c. Studentul este capabil să facă o prezentare coerentă a cel puțin trei texte legate de tematica cursului.			

Data completării

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

.....

Prof. dr. Ion Copoeru

Prof.dr. Ion Copoeru

Data avizării în departament

Semnătura directorului de departament

.....

Prof.dr. Virgil Ciomoș